GENERALINIO ADVOKATO
MELCHIOR WATHELET IŠVADA
pateikta 2014 m. lapkričio 12 d.[1],

Byla C-343/13

Modelo Continente Hipermercados SA
prieš
Autoridade Para As Condições de Trabalho – Centro Local do Lis (ACT)

(Tribunal do Trabalho de Leiria (Portugalija) pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Akcinių bendrovių jungimo tvarka — Direktyva 2011/35/ES — Prijungimas — Prijungiamosios bendrovės viso turto ir įsipareigojimų perdavimas prijungiančiajai bendrovei — Administracinė atsakomybė — Nacionalinė teisė, kurioje numatyta, kad tokia prijungiamosios bendrovės atsakomybė perduodama prijungiant“

I – **Įvadas**

1. Šis prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas nagrinėjant *Modelo Continente Hipermercardos SA* (toliau – MCH) ir *Autoridade para as Condições de Trabalho – Centro Local do Lis* (toliau – ACT) (Darbo sąlygų priežiūros tarnyba) ginčą dėl pastarosios institucijos sprendimo nubausti MCH už *Good and Cheap – Comércio Retalhista SA* (toliau – *Good and Cheap*) iki šios prijungimo prie MCH padarytus darbo kodekso pažeidimus.

2. Tokiomis aplinkybėmis šioje byloje kyla klausimas, ar, *Good and Cheap* prijungus prie MCH, pastarajai pereina *Good and Cheap* skolos, jeigu kreditorius prieš prijungimą nepareiškė *Good and Cheap* savo reikalavimo, nors nagrinėjamą skolą nulėmusios faktinės aplinkybės susidarė iki prijungimo.

3. Šioje byloje Teisingumo Teismas turi progą pirmą kartą išaiškinti 1978 m. spalio 9 d. Tarybos trečiosios direktyvos 78/855/EEB, pagrįstos Sutarties 54 straipsnio 3 dali[es g punktu], dėl akcinių bendrovių jungimo[2], paskutinį kartą iš dalies keistos 2009 m. rugsėjo 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/109/EB[3] (toliau – Trečioji direktyva) ir 2011 m. balandžio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/35/ES dėl akcinių bendrovių jungimo[4], nuostatą.

1 — Originalo kalba: prancūzų.
2 — OL L 295, p. 36; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 17 sk., 1 t., p. 42.
3 — OL L 259, p. 14.
4 — OL L 110, p. 1.

II – **Teisinis pagrindas**

A – *Sąjungos teisė*

4. Šis prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su Trečiosios direktyvos 19 straipsnio 1 dalies, kuri dar galiojo pagrindinėje byloje nagrinėjamo prijungimo dieną, išaiškinimu.

5. Trečioji direktyva buvo kodifikuota Direktyva 2011/35. Direktyvos 2011/35 konstatuojamosios dalys ir nuostatos, kurios yra reikšmingos šiai bylai, iš esmės sutampa su atitinkamomis Trečiosios direktyvos konstatuojamosiomis dalimis ir nuostatomis. Dėl šios priežasties, nors nagrinėjamas prijungimas įvyko Trečiojoje direktyvoje numatyta tvarka, kaip prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas ir šalys, toliau nurodysiu Direktyvą 2011/35.

6. Direktyvos 2011/35 4 ir 7 konstatuojamosiose dalyse nurodyta:

„(4) Narių ir trečiųjų asmenų interesų apsauga reikalauja, kad valstybių narių akcinių bendrovių jungimo srities teisės aktai būtų koordinuojami ir kad jungimą reglamentuojančios nuostatos būtų nustatytos visų valstybių narių teisės aktuose.

<…>

(7) Kreditoriai, įskaitant obligacijų turėtojus, ir asmenys, turintys kitokių reikalavimų jungiamoms bendrovėms, turėtų būti apsaugoti taip, kad jungimas nepakenktų jų interesams.“

7. Pagal Direktyvos 2011/35 II skyriaus „Prijungimo, kai bendrovė įsigyja vieną ar daugiau bendrovių, ir sujungimo, sukuriant naują bendrovę, reglamentavimas“ 3 straipsnio 1 dalį:

„Šioje direktyvoje „prijungimas“ reiškia tokį veiksmą, kuriuo viena arba daugiau bendrovių baigia savo veiklą be likvidavimo procedūros ir visas jos (jų) turtas bei įsipareigojimai pereina kitai bendrovei už įsigyjančios bendrovės akcijas, kurios išduodamos įsigyjamos bendrovės arba bendrovių akcininkams, ir, jeigu reikia, mokėjimą grynais pinigais, neviršijantį 10 % naujai išleistų akcijų nominalios vertės, arba, jeigu akcijos neturi nominalios vertės, jų buhalterinės vertės“.

8. Minėtos direktyvos III skyriuje „Prijungimas“, be kitų, yra šios nuostatos:

„6 straipsnis

Kiekvienos iš jungiamų bendrovių jungimo sąlygų projektas turi būti paskelbtas taip, kaip tai nustatyta kiekvienos valstybės narės teisės aktuose pagal Direktyvos 2009/101/EB 3 straipsnį ne vėliau kaip prieš vieną mėnesį iki nustatytos visuotinio susirinkimo, kuriame tuo klausimu turi būti priimtas sprendimas, datos.

<…>

11 straipsnis

1. Visi akcininkai ne vėliau kaip prieš vieną mėnesį iki nustatytos visuotinio susirinkimo, kuriame bus svarstomas jungimo sąlygų projektas, datos turi teisę susipažinti bent su šiais dokumentais bendrovės registruotoje buveinėje:

a) jungimo sąlygų projektu;

b) jungiamų bendrovių metinėmis finansinėmis ataskaitomis ir metiniais pranešimais už praėjusius trejus finansinius metus;

c) kai taikoma, apskaitos ataskaita, parengta ne anksčiau kaip pirmąją trečio mėnesio iki nustatytos jungimo sąlygų projekto parengimo datos dieną, jeigu paskutinės metinės finansinės ataskaitos yra už finansinius metus, kurie baigėsi daugiau kaip prieš šešis mėnesius iki tos datos;

<...>

12 straipsnis

Kiekvienos iš jungiamų bendrovių darbuotojų teisių apsauga reglamentuojama pagal Direktyvą 2001/23/EB.

13 straipsnis

1. Valstybių narių teisės aktuose turi būti numatyta tinkama jungiamų bendrovių kreditorių, kurių reikalavimai yra ankstesni nei paskelbtas jungimo sąlygų projektas ir iki tokio paskelbimo nesibaigė kreditorių reikalavimų teisė, interesų apsauga.

2. Tuo tikslu valstybių narių teisės aktuose turi būti numatyta bent tai, kad tokiems kreditoriams suteikiamos tinkamos apsaugos priemonės, kai dėl jungiamų bendrovių finansinės padėties tokia apsauga yra būtina ir kai šie kreditoriai dar neturi tokios apsaugos.

Valstybės narės nustato 1 dalyje ir šios dalies pirmoje pastraipoje numatytos apsaugos sąlygas. Bet kuriuo atveju valstybės narės užtikrina, kad kreditoriams būtų leidžiama kreiptis į atitinkamą administracinę arba teisminę instituciją dėl tinkamų apsaugos priemonių, jeigu jie gali patikimai įrodyti, kad dėl jungimo kyla grėsmė jų reikalavimų įvykdymui ir kad iš bendrovės nebuvo gauta tinkamų apsaugos priemonių.

3. Tokia įsigyjančios bendrovės kreditorių ir įsigyjamos bendrovės kreditorių apsauga gali būti skirtinga.

<…>

18 straipsnis

1. Apie kiekvienos iš jungiamų bendrovių jungimą turi būti paskelbiama taip, kaip to reikalaujama valstybių narių teisės aktuose pagal Direktyvos 2009/101/EB 3 straipsnį.

2. Įsigyjanti bendrovė gali pati atlikti paskelbimo apie bendrovių jungimą formalumus už įsigyjamą bendrovę arba bendroves.

19 straipsnis

1. Jungimas turi šias pasekmes *ipso jure* ir tuo pat metu:

a) įsigyjamos bendrovės turtas ir įsipareigojimai įsigyjančiai bendrovei ir tretiesiems asmenims pereina įsigyjančiai bendrovei;

b) įsigyjamos bendrovės akcininkai tampa įsigyjančios bendrovės akcininkais;

c) įsigyta bendrovė pasibaigia.

<…>“

B – *Portugalijos teisė*

9. Komercinių bendrovių kodeksu (*Código das Sociedades Comerciais*) Direktyvos 2011/35 nuostatos perkeliamos į Portugalijos teisę.

10. Jo 98 straipsnyje „Jungimo projektas“ nustatyta:

„1 – Jungimą vykdantys valdymo organai kartu parengia jungimo projektą, kuriame, be kitų dalykų, būtinų ar naudingų siekiant gauti visą informaciją apie numatomą veiksmą, teisiniu ir ekonominiu požiūriu nurodoma:

<…>

d) kiekvienos iš jungimo procese dalyvaujančių įmonių balansas, kuriame visų pirma nurodoma prijungiančiajai ar naujai įmonei perduodamo turto ir įsipareigojimų vertė;

<…>

h) kreditorių teisių apsaugos priemonės;

<…>

2– 1 dalies d punkte nurodytas balansas turi būti:

a) paskutinių finansinių metų balansas, jeigu jis buvo sudarytas šeši mėnesiai iki jungimo projekto; arba

b) balansas, atidėtas ne anksčiau kaip iki trečio mėnesio, einančio prieš jungimo projekto dieną, pirmos dienos.“

11. Šio kodekso 100 straipsnyje „Projekto įregistravimas ir visuotinio susirinkimo sušaukimas“ nurodyta:

„1 – Jungimo projektas įregistruojamas.

2 – Kiekvienos dalyvaujančios įmonės akcininkai visuotiniame susirinkime, nepaisant įmonės rūšies, pareiškia savo nuomonę dėl jungimo projekto, o po įregistravimo susirinkimas pakartotinai šaukiamas praėjus bent mėnesiui nuo pranešimo paskelbimo dienos.

3 – Pranešime nurodoma, kad su projektu ir prie jo pridėtais dokumentais įmonės buveinėje gali susipažinti įvairūs įmonių akcininkai ir kreditoriai, ir numatoma visuotinio susirinkimo data.

<…>

5 – Apie projekto įregistravimą registracijos tarnyba automatiškai paskelbia savo iniciatyva ir nurodo, kad kreditoriai gali prieštarauti jungimui pagal 101-A straipsnį.

<…>“

12. To paties kodekso 101-A straipsnis „Kreditorių prieštaravimas“ suformuluotas taip:

„Per vieną mėnesį nuo paskelbimo apie projekto įregistravimą dalyvaujančių įmonių kreditoriai, tapę kreditoriais iki paskelbimo, gali kreiptis į teismą ir prieštarauti jungimui, remdamiesi dėl jo atsirasiančia jų teisių įgyvendinimo žala, jeigu nemažiau kaip prieš 15 dienų jie pareikalavo, kad bendrovė padengtų skolą arba pateiktų atitinkamą užtikrinimą, ir jų prašymas nebuvo išnagrinėtas.“

13. Pagal minėto kodekso 101-B straipsnį „Prieštaravimo padariniai“:

„1 – Jeigu bet kuris kreditorius pareiškia teisme prieštaravimą, jungimas negali būti registruojamas įmonių registre, kol nesusidarys kuri nors viena iš toliau nurodytų aplinkybių:

a) prieštaravimas atmetamas *res judicata* galią turinčiu sprendimu, o jeigu pripažįstama, kad jis nepriimtinas, prieštaravimą pateikęs asmuo per 30 dienų nepareiškia naujo ieškinio;

b) prieštaravimą pareiškęs asmuo jo atsisakė;

c) bendrovė patenkino prieštaravimą pareiškusio asmens reikalavimą arba pateikė sutartimi ar teismo sprendimu nustatytą garantiją;

d) prieštaravimą pareiškęs asmuo sutiko su įregistravimu;

e) prieštaravimą pareiškusiam asmeniui mokėtina suma padėta kaip indėlis.

<…>“

14. Komercinių įmonių kodekso 111 straipsnyje „Jungimo įregistravimas“ nustatyta:

„Jeigu jungimui pritaria visos dalyvaujančios įmonės ir per 101-A straipsnyje nustatytą terminą nepareiškiamas prieštaravimas arba, jei jis pareiškiamas, jeigu susidaro kuri nors iš 101-B straipsnio 1 dalyje nurodytų aplinkybių, jungimo procese dalyvaujančių įmonių ar naujosios įmonės vienas iš valdytojų prašo įregistruoti jungimą įmonių registre.“

15. Šio kodekso 112 straipsnyje nurodyta:

„Jungimo įregistravimas įmonių registre:

a) lemia prijungtų bendrovių pabaigą, o naujos bendrovės įsteigimo atveju – visų jungiamų bendrovių pabaigą, o jų teisės ir pareigos perduodamos prijungiančiajai bendrovei arba naujai bendrovei;

b) pasibaigusių bendrovių akcininkai tampa prijungiančiosios bendrovės arba naujos bendrovės akcininkais.“

III – **Pagrindinės bylos ginčas ir prejudiciniai klausimai**

16. Good and Cheap buvo pagal Portugalijos teisę įsteigta bendrovė, vykdžiusi mažmeninę prekybą prekybos centruose ir didžiuosiuose prekybos centruose.

17. MCH yra pagal Portugalijos teisę įsteigta prekybos bendrovė, be kitos veiklos, užsiimanti mažmenine prekyba maisto produktais. Portugalijoje jai priklauso ir ji valdo maždaug 180 parduotuvių.

18. 2011 m. vasario 15 d. *Good and Cheap* patalpose Pombalyje (Portugalija) ACT patikrino *Good and Cheap* darbuotojų nuo 2010 m. gruodžio mėn. iki 2011 m. sausio mėn. išdirbtų darbo valandų registrą.

19. 2011 m. vasario 22 d. *Good and Cheap* ir MCH kompetentingoje įmonių registro tarnyboje įregistravo jungimo projektą, kurį prieš tai patvirtino jų valdybos. Šis projektas buvo paskelbtas Teisingumo ministerijos skelbimų interneto svetainėje (https://publicacoes.mj.pt / Index.aspx).

20. 2011 m. kovo 7 d. ACT darbo inspektorė (portugalų k. *inspectora do trabalho*) surašė du protokolus (portugalų k. *auto de notícia*) *Good and Cheap*, kuriuose apkaltino šią įmonę pažeidus Portugalijos darbo teisės nuostatas, pagal kurias darbuotojai negali dirbti ilgiau kaip 5 darbo valandas iš eilės ir tarp dviejų iš eilės einančių darbo laikotarpių turi teisę į bent 11 valandų nepertraukiamo poilsio.

21. Good and Cheap prijungimas prie MCH įmonių registre įregistruotas 2011 m. kovo 31 d. Nuo tos dienos *Good and Cheap* pasibaigė.

22. 2011 m. balandžio 4 d. ACT pateikė *Good and Cheap* 2011 m. kovo 7 d. protokolus ir skyrė jai dvi baudas (portugalų k. *coima*): vieną 459 EUR baudą (kuri turėjo būti sumokėta vėliausiai 2011 m. balandžio 12 d.) už draudimo leisti darbuotojams dirbti ilgiau kaip 5 darbo valandas iš eilės pažeidimą (protokolas Nr. 161100188) ir kitą baudą (kurios dydis ir galutinė sumokėjimo data nėra aiškios iš Teisingumo Teismui pateiktos medžiagos) už darbuotojų teisės į bent 11 valandų nepertraukiamo poilsio tarp dviejų darbo laikotarpių pažeidimą (protokolas Nr. 161100190).

23. Atsakyme raštu MCH užginčijo minėto sprendimo teisėtumą ir, be kitų argumentų, nurodė, kad 2011 m. kovo 31 d. buvo įregistruotas *Good and Cheap* prijungimas prie MCH.

24. 2012 m. rugsėjo 18 ir 21 d. siūlymuose priimti sprendimą (portugalų k. *proposta de decisão*) tyrimo pareigūnė (portugalų k. *instrutora*) pasiūlė ACT direktorei pritarti dviem 2011 m. kovo 7 d. protokolams ir paskirti MCH 714 EUR baudą už kiekvieną iš nagrinėjamų pažeidimų.

25. 2012 m. rugsėjo 24 d. bendru teisiniu sprendimu (portugalų k. *decisão de cúmulo jurídico*) ACT direktorė patvirtino minėtus sprendimų siūlymus ir paskyrė MCH bendrą 1 250 EUR baudą pagal abu protokolus. MCH apie šį sprendimą buvo pranešta 2012 m. rugsėjo 26 d.

26. MCH pareiškė *Tribunal do Trabalho de Leiriai* (Leirijos darbo teismas, Portugalija) ieškinį (portugalų k. *recurso de impugnação judicial*), kuriuo užginčijo minėto sprendimo teisėtumą. Be kitų argumentų, MCH teigė, kad Komercinių įmonių kodekso 112 straipsnio aiškinimas, pagal kurį leidžiama paskirti baudą MCH už *Good and Cheap* padarytus darbo teisės pažeidimus, prieštarauja Direktyvos 2011/35 19 straipsnio 1 dalies a punktui.

27. Šiomis aplinkybėmis *Tribunal do Trabalho de Leiria* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar, atsižvelgiant į [Sąjungos] teisę, būtent į Direktyvos 2011/35/ES [19 straipsnio 1 dalies a punktą], sujungus įmones prijungiančiajai bendrovei taip pat turi būti perduota administracinė atsakomybė už veikas, kurias padarė prijungta bendrovė iki jungimo įregistravimo?

2. Ar, taikant Direktyvą 2011/35, bauda už administracinį teisės pažeidimą gali būti pripažinta skola trečiosioms šalims (šiuo atveju – valstybei už darbo teisės normų pažeidimus) ir ar ta skola (bauda), kurios atžvilgiu valstybė yra kreditorė, už administracinį darbo teisės pažeidimą gali būti perduota prijungiančiajai bendrovei?

3. Ar Komercinių bendrovių kodekso 112 straipsnio aiškinimas, kad šiuo straipsniu nereikalaujama nutraukti procedūros dėl administracinio darbo teisės pažeidimo, padaryto iki prijungimo, ar panaikinti už tą pažeidimą skirtos baudos, prieštarauja [Direktyvai 2011/35], kurioje nustatytos bendrovių jungimo pasekmės, nes toks platus nuostatos aiškinimas prieštarauja Bendrijos teisės principams, konkrečiai kalbant, direktyvos 19 straipsniui?

4. Ar tokiu aiškinimu nepažeidžiamas principas, kad negali kilti administracinė atsakomybė už darbo teisės pažeidimus, jei nėra prijungiančiosios bendrovės objektyviosios (lengvesnės) atsakomybės arba atsakomybės dėl kaltės?“

IV – **Procesas Teisingumo Teisme**

28. Šis prašymas priimti prejudicinį sprendimą Teisingumo Teismui buvo pateiktas 2013 m. birželio 24 d. Rašytines pastabas pateikė MCH, Portugalijos, Vokietijos, Vengrijos, Austrijos vyriausybės ir Europos Komisija.

29. 2014 m. birželio 20 d. Teisingumo Teismas MCH ir Portugalijos vyriausybei pateikė klausimus ir paprašė į juos raštu atsakyti iki posėdžio. Portugalijos vyriausybės ir MCH atsakymus Teisingumo Teismas gavo atitinkamai 2014 m. liepos 15 d. ir 28 d.

30. 2014 m. rugsėjo 3 d. surengtas posėdis, per kurį MCH, Portugalijos, Vokietijos vyriausybės ir Komisija pateikė pastabas žodžiu.

V – **Analizė**

A – *Dėl priimtinumo*

31. Vokietijos ir Austrijos vyriausybėms kyla abejonių dėl tam tikrų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui iškilusių klausimų priimtinumo. Vokietijos vyriausybė mano, kad trečiasis ir ketvirtasis klausimai susiję su nacionalinės teisės aiškinimu. Austrijos vyriausybė teigia, kad antrasis klausimas susijęs su atveju, kai, priešingai pagrindinės bylos faktinėms aplinkybėms, bauda jau buvo paskirta iki prijungimo, todėl jis yra hipotetinio pobūdžio. Be to, ketvirtajame klausime paminėtas baudžiamosios atsakomybės klausimas nereglamentuojamas Direktyvoje 2011/35, todėl jis neturi ryšio su Europos Sąjungos teise, kurio reikalaujama pagal Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 51 straipsnį.

32. Nepritariu Austrijos vyriausybės pozicijai dėl antrojo klausimo, kuriuo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia Teisingumo Teismo, ar administracinio pobūdžio sankciją, kaip antai pagrindinėje byloje nagrinėjamą baudą, galima laikyti reikalavimu, o Portugalijos valstybę – kreditore, kaip tai suprantama pagal Direktyvą 2011/35[5]. Šitaip suprantamas antrasis klausimas susijęs ne tik su baudos, paskirtos iki prijungimo, bet ir su baudos, paskirtos po prijungimo, kvalifikavimu. Šiuo požiūriu antrasis klausimas nėra hipotetinis.

33. Dėl trečiojo klausimo turiu pažymėti, jog nemanau, kad jis susijęs su nacionalinės teisės aiškinimu. Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia Teisingumo Teismo, kaip aiškinti Trečiosios direktyvos 19 straipsnį, kad būtų galima priimti sprendimą dėl Komercinių įmonių kodekso 112 straipsnio, kaip jis yra išaiškintas Portugalijoje – kad dėl prijungimo neišnyksta nei procedūra, susijusi su administracinės teisės pažeidimu, padarytu iki prijungimo, nei paskirta ar paskirtina bauda – atitikties minėtai nuostatai. Todėl trečiasis klausimas yra priimtinas.

5 — Sąvokos „reikalavimas“ ir „kreditorius“ vartojamos direktyvos 13 straipsnyje, tačiau jos ten neapibrėžtos.

34. Tačiau pritariu Vokietijos ir Austrijos vyriausybių pozicijai, kad ketvirtasis klausimas yra nepriimtinas. Iš tiesų šis klausimas susijęs su Portugalijos teisės principo aiškinimu, o pagal nusistovėjusią teismo praktiką tai nepriklauso Teisingumo Teismo kompetencijai [6].

B – *Dėl esmės*

35. Kaip ir Vengrijos vyriausybė, manau, jog visais savo klausimais prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nori sužinoti, ar Direktyvos 2011/35 19 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip, kad ja draudžiami nacionalinės teisės aktai, pagal kuriuos, kaip antai pagal Portugalijos komercinių įmonių kodekso 112 straipsnį, kaip jis taikomas Portugalijoje, numatyta, kad prijungiant bendroves prijungiančiajai bendrovei perduodama pareiga sumokėti baudą už darbo teisės pažeidimus, kuriuos padarė prijungiamoji bendrovė, jeigu šie pažeidimai padaryti iki prijungimo, nors bauda galutiniu sprendimu paskirta tik po minėto prijungimo. Taigi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo klausimus nagrinėsiu kartu.

1. Teisingumo Teismui pateikti argumentai

36. MCH ir Vokietijos vyriausybė teigia, kad, vykdant prijungimą, bendras prijungiamosios bendrovės viso turto ir įsipareigojimų perdavimas prijungiančiajai bendrovei, kaip numatyta Direktyvos 2011/35 19 straipsnio 1 dalies a punkte, apima prijungiamosios bendrovės skolų perdavimą. Tačiau prijungiamajai bendrovei paskirta administracinė bauda gali būti laikoma valstybės reikalavimu, taigi ir įsigyjamos įmonės skola, tik nuo tada, kai valstybė turi galutinį administracinį ar teismo sprendimą, kuris yra vykdytinas. Tačiau šiuo atveju prijungimas įvyko prieš priimant šį sprendimą, todėl *Good and Cheap* administracinė atsakomybė už nagrinėjamus darbo teisės pažeidimus MCH neperėjo.

37. Be to, MCH teigimu, nors administracinės atsakomybės perėjimas tokiomis aplinkybėmis yra įmanomas, prijungimo procese dalyvaujančių bendrovių akcininkai ir kreditoriai negali įvertinti ekonominių prijungimo padarinių. Dėl tos pačios priežasties Vokietijos vyriausybė mano, kad referencinė data perduotino turto ir įsipareigojimų dydžiui nustatyti yra faktinio prijungimo diena.

38. Austrijos vyriausybė mano, kad Direktyvoje 2011/35 numatyta tik civilinė prijungiančiosios bendrovės atsakomybė kreditoriams ar kitų teisių turėtojams. Joje nėra nuostatų, susijusių su prijungimo procese dalyvaujančių bendrovių administracine atsakomybe, kuri, šios vyriausybės teigimu, yra baudžiamojo pobūdžio administracinė atsakomybė. Iš to darytina išvada, kad šio prašymo priimti prejudicinį sprendimą faktinės aplinkybės nepatenka į minėtos direktyvos taikymo sritį.

39. Tačiau Austrijos vyriausybė mano, jog Direktyvoje 2011/35 taip pat neatmetama galimybė, kad prijungiančioji bendrovė prisiimtų administracinę atsakomybę už prijungiamajai bendrovei inkriminuojamas veikas. Todėl nacionalinės teisės aktas, pagal kurį administracinės baudžiamojo pobūdžio sankcijos gali būti skirtos prijungiančiajai bendrovei, neprieštarauja minėtos direktyvos 19 straipsnio 1 dalies a punktui.

40. Portugalijos, Vengrijos vyriausybės ir Komisija iš esmės mano, kad prijungiamosios bendrovės administracinės atsakomybės perdavimas prijungiančiajai bendrovei prijungimo atveju yra privalomas pagal Direktyvos 2011/35 19 straipsnio 1 dalies a punktą. Jos pabrėžia šioje nuostatoje numatyto viso turto ir įsipareigojimų perdavimo universalumą. Baudą reikia laikyti valstybės, kurią šia direktyva siekiama apsaugoti kaip kreditorę, skoliniu reikalavimu. Taigi bauda yra vykdant prijungimą prijungtos bendrovės įsipareigojimų dalis ir šiuo požiūriu yra perduodama prijungiančiajai bendrovei.

6 — Žr. Sprendimus *Auroux ir kt.* (C-220/05, EU:C:2007:31, 25 punktas), *dos Santos Palhota ir kt.* (C-515/08, EU:C:2010:589, 18 punktas), *Idryma Typou* (C-81/09, EU:C:2010:622, 35 punktas) ir *Texdata Software* (C-418/11, EU:C:2013:588, 28 punktas).

2. Vertinimas

a) Taikytina teisė

41. Pirmiausia reikia nustatyti, kokia teisė taikytina, kai kyla klausimas dėl pareigos sumokėti po prijungimo skirtą baudą už prijungiamosios bendrovės, kuri dėl prijungimo pasibaigė, padarytus pažeidimus perleidimo prijungiančiajai bendrovei. Ar šis klausimas reglamentuojamas Direktyvos 2011/35, ar tik nacionalinės teisės?

42. Direktyvos 2011/35 19 straipsnio 1 dalies a punkte numatyta, kad „jungimas <…> *ipso jure* ir tuo pat metu [reiškia, kad] įsigyjamos [prijungiamosios] bendrovės turtas ir įsipareigojimai įsigyjančiai [prijungiančiajai] bendrovei ir tretiesiems asmenims pereina įsigyjančiai [prijungiančiajai] bendrovei“.

43. Sąvokos „ipso jure“ vartojimas rodo, kad prijungimas savaime, be jokios kitos formalios ar materialinės sąlygos, lemia viso turto ir įsipareigojimų perdavimą. Taigi perdavimas prijungimo atveju yra reglamentuojamas Sąjungos teisės[7]. Vis dėlto reikia nustatyti Direktyvos 2011/35 19 straipsnio 1 dalies a punkto taikymo sritį.

b) Direktyvos 2011/35 19 straipsnio 1 dalies a punkto taikymo sritis *ratione materiae*: „[visas] turtas ir įsipareigojimai“

44. Ar Direktyvos 2011/35 19 straipsnio 1 dalies a punktas taikytinas, jeigu kalbama apie iš administracinės teisės kylančią pareigą, šiuo atveju – baudą, skirtą už Portugalijos darbo teisės pažeidimą, kurios faktinės aplinkybės susidarė iki prijungimo projekto paskelbimo dienos, tačiau apie kurią ją mokėti privalančiam asmeniui pirmą kartą buvo pranešta jau po šio prijungimo įregistravimo?

45. Taigi reikia nustatyti, ar žodžiai „[visas] turtas ir įsipareigojimai“ ir visų pirma žodis „įsipareigojimai“ yra pakankamai platūs, kad apimtų tokį atvejį, kuris nagrinėjamas pagrindinėje byloje. Kaip nurodo Vokietijos vyriausybė, reikia išaiškinti sąvokas, kurios, nors direktyvoje vartojamos daug kartų, joje neapibrėžtos. Taigi šias sąvokas reikia aiškinti savarankiškai ir vienodai visoje Europos Sąjungoje[8], atsižvelgiant į jų vartojimo kontekstą ir Direktyva 2011/35 siekiamus tikslus[9].

i) Ar iš administracinės teisės kylančios pareigos yra dalis prijungiamosios bendrovės įsipareigojimų?

46. Dėl administracinės teisės pobūdžio pažymėtina, kad Austrijos vyriausybė, nors nepateikia konkrečių motyvų, mano, kad Direktyvos 2011/35 19 straipsnio 1 dalies a punktas taikomas tik civilinei atsakomybei. Nagrinėjama bauda, kaip iš administracinės teisės kylanti pareiga, yra baudžiamojo pobūdžio, todėl minėtas straipsnis jai netaikomas. Taigi nacionalinės teisės nuostata, pagal kurią leidžiama perduoti administracinę atsakomybę, negali, šios vyriausybės teigimu, prieštarauti minėtai direktyvai.

7 — Pažymiu, kad 2005 m. spalio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2005/56/EB dėl ribotos atsakomybės bendrovių jungimųsi, peržengiančių vienos valstybės narės ribas (OL L 310, p. 1), su pakeitimais 14 straipsnio 1 dalies a punkte numatyta, kad „vienos valstybės ribas peržengiantis jungimasis <…> turi šias pasekmes: a) visas įsigyjamos [prijungiamosios] bendrovės turtas ir įsipareigojimai pereina įsigyjančiai [prijungiančiajai] bendrovei; <…>“ Mano nuomone, dėl sąvokos „ipso jure“ neįtraukimo ji neturi būti aiškinama kitaip nei Direktyva 2011/35. Taip pat ir ribotos atsakomybės bendrovių atveju prijungimas automatiškai lemia viso turto ir įsipareigojimų perdavimą be jokių kitų sąlygų nei numatytosios Direktyvoje 2005/56.

8 — Šiuo atžvilgiu žr. sprendimus *Linster* (C-287/98, EU:C:2000:468, 43 punktas), *Brüstle* (C-34/10, EU:C:2011:669, 25 punktas) ir *Ziolkowski ir Szeja* (C-424/10 ir C-425/10, EU:C:2011:866, 32 punktas).

9 — Šiuo klausimu žr. sprendimus *easyCar* (C-336/03, EU:C:2005:150, 21 punktas), *Wallentin-Hermann* (C-549/07, EU:C:2008:771, 17 punktas) ir *Ziolkowski ir Szeja* (EU:C:2011:866, 34 punktas).

47. Didelę rašytinių pastabų dalį Komisija taip pat skyrė Vokietijos administracinės teisės (*Ordnungsstrafrecht*) kilmei, istorijai, kvazibaudžiamajam pobūdžiui ir skirtumams nuo klasikinės arba antrinės baudžiamosios teisės.

48. Mano nuomone, šie motyvai, nors teoriškai yra įdomūs, neturi nė menkiausio poveikio Direktyvos 2011/35 taikymo sričiai. Šios direktyvos 19 straipsnio 1 dalies a punkte kalbama apie „įsipareigojimus“, t. y. visas skolas [10], kurios apsunkina to paties asmens turto ir pareigų visumą, kuri suprantama kaip nedalomas vienetas [11].

49. Taigi, esant tokiai plačiai formuluotei, šiuo straipsniu aiškiai siekiama apimti visas įmanomas skolas, nepaisant jų kilmės ir civilinės, baudžiamosios ar kvazibaudžiamosios atsakomybės pobūdžio, jeigu tik kalbama apie pačios prijungiamosios bendrovės atsakomybę [12] ir jeigu ją galima išreikšti pinigais.

50. Tai dar aiškiau matyti iš Direktyvos 2011/35 versijos anglų kalba, kurioje kalbama ne apie „bendrą“ perdavimą, bet apie „all the assets and *liabilities*“ [13]. Be jokios abejonės, tokia kvazibaudžiamojo pobūdžio skola, kaip nagrinėjamoji pagrindinėje byloje, yra prijungiamosios bendrovės „liability“.

51. Sutinku su MCH, taip pat Portugalijos ir Vokietijos vyriausybių pozicija, kuria remiantis tokia bauda, kaip nagrinėjamoji šioje byloje, gali būti laikoma valstybės „reikalavimu“, o valstybė – „kreditore“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2011/35 13 straipsnį.

52. Todėl visos jungimo procese dalyvaujančios bendrovės skolos, įskaitant skolas valstybei, yra dalis jos įsipareigojimų, todėl savaime, be jokių kitų sąlygų, pereina dėl jungimosi atsiradusiai bendrovei.

ii) Ar skolos, kurios jungimosi metu yra *in statu nascendi*, yra prijungiamosios bendrovės įsipareigojimų dalis?

53. Dar reikia nustatyti, ar įsipareigojimų sąvoka taip pat apima skolą, kuri jungimosi įregistravimo metu yra *in statu nascendi*, t. y. tokią skolą, kuri nagrinėjama pagrindinėje byloje ir kurios atsiradimo faktinės aplinkybės susiklostė prieš įregistruojant jungimąsi, tačiau kuri dar netapo vykdytina ir apie kurią skolininkui pirmą kartą pranešta tik įregistravus prijungimą.

54. Dėl toliau nurodytų priežasčių manau, kad skolos *in statu nascendi*, kaip antai pagrindinėje byloje nagrinėjamoji skola, yra prijungiamosios bendrovės įsipareigojimų dalis ir todėl perduodamos prijungiančiajai bendrovei.

55. Visų pirma nė viena Direktyvos 2011/35 nuostata nekliudo šitaip aiškinti prijungiamosios bendrovės įsipareigojimų sąvokos. Juo labiau taip galima aiškinti įsipareigojimų sąvoką, kuri, atsižvelgiant į laikotarpį, kai klostėsi pagrindinės bylos faktinės aplinkybės, vartojama 1978 m. liepos 25 d. Tarybos direktyvoje 78/660/EEB, grindžiamoje Sutarties 54 straipsnio 3 dalies g punktu, dėl tam

10 — „Skola“ reiškia prievolę, pagal kurią asmuo, vadinamas skolininku, privalo įvykdyti įsipareigojimą kitam asmeniui, vadinamam kreditoriumi (kažką padaryti arba nuo kažko susilaikyti); žr. G. Cornu „Vocabulaire juridique“, 9 leid., PUF, Paris, 2011, p. 340.

11 — Žr. G. Cornu „Vocabulaire juridique“, 9 leid., PUF, Paryžius, 2011, p. 737 ir 738.

12 — Akivaizdu, kad Direktyvos 2011/35 19 straipsnio 1 dalies a punkte prijungiamosios bendrovės valdymo ar kitų organų baudžiamoji atsakomybė nėra numatyta. Tačiau baudžiamoji sankcija, paskirta prijungiamajai bendrovei už jos padarytą nusikaltimą, pereina prijungiančiajai bendrovei.

13 — Išskirta mano. Terminas „liability“ apibrėžiamas kaip „dalykas, už kurį kažkas atsakingas, konkrečiai – pinigų suma“ („a thing for which some one is responsible, especially an amount of money“), žr. *Oxford Dictionnary of English*, Oxford University Press, Oksfordas, 2005, 2-asis pataisytas leidimas, p. 1008

tikrų tipų bendrovių metinių atskaitomybių [14], iš dalies pakeistoje 2009 m. birželio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/49/EB (OL L 164, p. 42) (toliau – Direktyva 78/660), ir visų pirma jos 9 straipsnio skirsnio „Įsipareigojimai“ B dalies 3 punkte ir C dalies 8 punkte, kuriuos per posėdį nurodė šalys [15].

56. Savo rašytinėse pastabose Komisija teigė, kad pagrindinėje byloje nagrinėjama skola yra prijungiančiosios bendrovės įsipareigojimų dalis, kaip tai suprantama pagal Direktyvą 78/660, tačiau ją atitinkantis atidėjimas turi būti įtrauktas į jos metinę atskaitomybę. Komisija šią savo nuomonę grindžia tuo, kad prijungiamajai bendrovei apie protokolus pirmą kartą pranešta prieš įregistruojant prijungimą, nors to nematyti iš Teisingumo Teismui pateiktos medžiagos.

57. Tačiau per posėdį Komisija teigė, kad metinės atskaitomybės sudarymui taikytinos taisyklės šioje byloje neturi reikšmės. Sutinku su šia pozicija, nes priešingu atveju skola, kurios buvimą kreditorius pirmą kartą pripažino po atskaitomybės, kuria remtasi vykdant prijungimą, sudarymo, nebegalėtų pereiti prijungiančiajai bendrovei, nes metinėje atskaitomybėje gali būti nurodytos tik numatomos ir galimos kiekybiškai apskaičiuoti skolos.

58. Šiuo požiūriu aplinkybės, kad skolos *in statu nascendi* neapima įsipareigojimų sąvoka, kaip ji suprantama pagal Direktyvą 78/660, todėl ji neįtraukta į bendrą prijungimo projekto balansą, nepakanka, kad ji nebūtų įtraukta į įsipareigojimus, kaip jie suprantami pagal Direktyvą 2011/35.

59. Jeigu taip būtų, jungimasis taptų įsipareigojimų išnykimo priežastimi ir galėtų būti vykdomas siekiant vien šio tikslo.

60. Šį aspektą būtų galima iliustruoti tokiais pavyzdžiais:

— dviejų naftos įmonių jungimo išvakarėse viena iš jų sukelia aplinkos katastrofą – nafta išsilieja į jūrą. Jeigu būtų pritarta aiškinimui, jog bendrovės skolininkės skola, kad ją būtų galima perduoti prijungiančiajai įmonei, turi būti atsiradusi, neabejotina ir vykdytina prieš jungimą, institucijos neturėtų jokių priemonių paskirti jos aplinkos teisėje numatytų baudų, o nukentėjusieji asmenys negalėtų išsiieškoti žalos atlyginimo,

— po tokio, kaip nagrinėjamas pagrindinėje byloje, jungimosi mokesčių administratorius sužino, kad prijungiamoji bendrovė kelerius metus vykdė neteisėtą mokestinio optimizavimo planą. Taikant tokį patį aiškinimą, mokesčių administratorius neturėtų jokių priemonių susigrąžinti nesumokėtų mokesčių.

61. Taigi prijungimas reiškia, kad prijungiančioji bendrovė įsigyja visą prijungiamąją bendrovę, kartu ir jos praeitį. Kaip, be to, nurodyta Direktyvos 2011/35 3 straipsnio 1 dalyje, prijungimas yra jungiamų bendrovių „veiklos užbaigimas *be likvidavimo procedūros*“ [16], o tai reiškia visos prijungiamosios bendrovės perdavimą neišnykstant įsipareigojimams, kurie išnyktų likvidavimo atveju. Dėl šios priežasties, t. y. grėsmės, kad jungimosi momentu prijungiančiajai bendrovei nebus žinomi prijungiamosios bendrovės įsipareigojimų elementai, jungimosi sutartyje paprastai būna įtvirtinta prijungiančiajai bendrovei palanki pareiškimų ir garantijų sąlyga (anglų k. „disclosure and warranties“).

14 — OL L 222, p. 11; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 17 sk., 1 t., p. 21.

15 — Šiame straipsnyje numatyta, kad įsipareigojimai, įtraukti į bendrovių metines atskaitomybes, be kita ko, turi apimti „kitus atidėjimus“ (B dalies 3 punktas), t. y. kitus atidėjimus nei pensijų ir panašių įsipareigojimų bei mokesčių atidėjimai, ir „kitus įsiskolinimus, įskaitant mokesčius ir socialinio draudimo įmokas“. Mano nuomone, normalu, kad į šio straipsnio įsipareigojimų apibrėžtį neįtrauktos skolos *in statu nascendi*, nes metinėje atskaitomybėje gali būti nurodytos tik neabejotinos ir vykdytinos skolos arba – bet kuriuo atveju – skolos, kurių atsiradimas yra tikėtinas arba numatytas tiek, kiek jas galima kiekybiškai apskaičiuoti.

16 — Išskirta mano.

62. Be to, nieko naujo, kad prijungiančioji bendrovė po jungimosi perima prijungiamosios bendrovės atsakomybę. Remiuosi daugybe Europos ir Jungtinių Amerikos Valstijų bylų, kuriose prijungiančiosios bendrovės buvo patrauktos atsakomybėn – kartais kolektyvinių ieškinių forma, – nes prieš jungimąsi prijungiamosios bendrovės darbuotojai buvo paveikti asbesto ir dėl to susirgo asbestoze ar mezotelioma. Visais šiais atvejais tai, kad prijungiančioji bendrovė jungimosi metu nežinojo apie šią atsakomybę, jokiu būdu nereiškė prijungiamosios bendrovės atsakomybės neperdavimo prijungiančiajai bendrovei [17].

63. Yra nutikę net taip, kad žalos dydis gerokai viršijo prijungiamosios bendrovės įsigijimo kainą, todėl kai kurie teisės aktų leidėjai net įsikišo, kad apribotų šią atsakomybę, pavyzdžiui, Teksase, apribodami ją „viso perleidėjo turto pagrįsta rinkos verte, apskaičiuota jungimo ar konsolidavimo metu“ [18].

64. Nesant tokios aiškios nuostatos, manau, jog Direktyvos 2011/35 19 straipsnio 1 dalies a punkte numatytas prijungiamosios bendrovės skolų *in statu nascendi* perleidimas prijungiančiajai bendrovei.

65. Taip pat reikia pabrėžti, kad ši taisyklė ne visuomet yra nepalanki prijungiančiajai bendrovei, nes ji įsigyja ir visą turtą, t. y. ne tik teises, kurias galima išsireikalauti jungimo metu, bet ir lūkesčius dėl būsimo reikalavimo (*spes debiturum iri*) [19], ir teises, atsiradusias po jungimo įregistravimo.

66. Šiuo požiūriu prijungiančioji bendrovė, kaip antai MCH, turėjo teisę į prijungiamosios bendrovės iki jungimo nepagrįstai sumokėto mokesčio ir mokesčio, kuriuo prijungiama bendrovė buvo apmokestinta iki jungimo, tačiau kuris po jungimo pripažintas prieštaraujančiu Sąjungos teisei, grąžinimą.

67. Dar gali kilti klausimas, ar Direktyvoje 2011/35 valstybėms narėms nustatytas paprasčiausias leidimas numatyti šį perdavimą nacionalinėje teisėje, o ne reikalavimas prijungiančiajai bendrovei perleisti skolas *in statu nascendi*. Nemanau, kad taip yra.

68. Direktyvos 2011/35 19 straipsnio 1 dalies a punkte, kaip, beje, Direktyvos 2005/56 14 straipsnio 1 dalies a punkte [20], kuriame yra lygiavertė nuostata, aiškiai pateikiama bendra įsipareigojimų sąvokų apibrėžtis, nesuteikiant valstybėms narėms galimybės apriboti arba išplėsti šių sąvokų. Per posėdį aptartu atveju, kai pagal prijungiamajai bendrovei taikytiną teisę nagrinėjamą skolą buvo reikalaujama perduoti, o pagal prijungiančiajai bendrovei taikytiną teisę to nebuvo reikalaujama, buvo kalbama apie dviejų teisės sistemų koliziją, kurios Direktyva 2005/56 negalima sureguliuoti, nes tai prieštarautų jos tikslui palengvinti tarpvalstybinį jungimą.

69. Dar reikia nustatyti, ar mano siūlomas Direktyvos 2011/35 19 straipsnio 1 dalies a punkto aiškinimas taip pat turėtų būti taikomas skolai *in statu nascendi*, jeigu kreditorius, kuris žino apie jungimo neišvengiamumą, nedaro nieko, kad prieš jungimo įregistravimą pareikštų apie savo reikalavimo buvimą ar galimą buvimą.

17 — Šiuo klausimu žr. V. Havard-Williams „Asbestos liability: Managing the rinks“ (skelbiama *Practical Law* svetainėje adresu http://uk.practicallaw.com/cs/Satellite?blobcol=urldata&blobheader=application%2Fpdf&blobkey=id&blobtable=MungoBlobs&blobwhere=1247476867411&ssbinary=true. Taip pat žr. Teksaso Aukščiausiojo Teismo sprendimą byloje *Barbara Robinson c. Crown Cork & Seal Co* [335 S.W.3d 126, 129–130 (2010)].

18 — Teksaso *Civil Practice and Remedies Code* 149.003 straipsnio a punktas: „<…> the cumulative successor asbestos-related liabilities of a corporation are limited to the fair market value of the total gross assets of the transferor determined as of the time of the merger or consolidation“, kurį Teksaso Aukščiausiasis Teismas pripažino nesuderinamu su Teksaso Konstitucijos I straipsnio 16 punkte nustatytu grįžtamąją galią turinčių įstatymų draudimu; žr. *Barbara Robinson c. Crown Cork & Seal Co*[335 S.W.3d 126 (2010)].

19 — Būsimo reikalavimo lūkestis jau seniai pripažįstamas asmens turto dalimi. Šiuo atžvilgiu remiuosi imperatoriaus Justiniano kodekso III knygos „Institucijos“ 15.4 dalimi („Dėl sąlyginės nuostatos atsiranda lūkestis, kad kažkas bus įvykdyta, ir tas pats lūkestis perduodamas įpėdiniui, jeigu asmuo miršta prieš sąlygos įvykdymą“; H. Hulot „Les Institutes de l’Empereur Justinien“, red. Behmer ir Lamort, Mecas, 1806) ir to paties imperatoriaus Digestų knygos L.16.54, kurią parengė romėnų teisininkas Ulpianas, ištrauka („Sąlyginiai kreditoriai – tokie kreditoriai, kurie dar neturi teisės pareikšti ieškinio, tačiau kurie turės tokią teisę arba kurie turi lūkestį ją įgyti įvykus su jų reikalavimu susietai sąlygai“; H. Hulot ir J.-F. Berthelot „Les Cinquantes Livres du Digeste ou des Pandectes de l’Empereur Justinien“, red. Behmer ir Lamort, Mecas, 1803).

20 — Žr. šios išvados 7 išnašą.

70. MCH savo rašytinėse pastabose ir per posėdį primygtinai teigė, kad ACT atliko patikrą, po kurios buvo paskirtos pagrindinėje byloje nagrinėjamos baudos prieš paskelbiant jungimo projektą. Raštu atsakydama į Teisingumo Teismo klausimus, Portugalijos vyriausybė pripažino, kad apie oficialų jungimo projekto paskelbimą 2011 m. vasario 22 d. Teisingumo ministerijos interneto svetainėje derėjo pranešti galimiems kreditoriams, įskaitant ACT, kuri turėjo informuoti dėl jungimosi besiderančias įmones.

71. Nors pripažįstu, kad, esant tokioms faktinėms aplinkybėms, sąžiningas kreditorius neturėtų pamiršti pranešti skolininkui apie savo reikalavimą prieš jungimą[21], manau, kad dėl jungimo šis reikalavimas neišnyksta. Nė viena Direktyvos 2011/35 nuostata neleidžia teigti priešingai.

72. Atsižvelgdamas į visas nurodytas aplinkybes, manau, jog Direktyvos 2011/35 19 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip, kad ja nedraudžiama nacionalinės teisės akto nuostata, kaip antai Portugalijoje taikomo Portugalijos komercinių įmonių kodekso 112 straipsnis, pagal kurią prijungiant bendroves prijungiančiajai bendrovei pereina pareiga sumokėti baudą už prijungiamosios bendrovės padarytus darbo teisės pažeidimus, jeigu šie pažeidimai padaryti iki jungimo, tačiau bauda galutiniu sprendimu paskirta tik po šio jungimo.

VI – **Išvada**

73. Todėl siūlau Teisingumo Teismui į *Tribunal do Trabalho de Leiria* pateiktus prejudicinius klausimus atsakyti taip:

2011 m. balandžio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2011/35/ES dėl akcinių bendrovių jungimo 19 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip, kad ja nedraudžiama nacionalinės teisės akto nuostata, kaip antai Portugalijoje taikomo Portugalijos komercinių įmonių kodekso (*Código das Sociedades Comerciais*) 112 straipsnis, pagal kurią prijungiant bendroves prijungiančiajai bendrovei pereina pareiga sumokėti baudą už prijungiamosios bendrovės padarytus darbo teisės pažeidimus, jeigu šie pažeidimai padaryti iki jungimo, tačiau bauda galutiniu sprendimu paskirta tik po šio jungimo.

21 — Primenu, kad Direktyva 2011/35 nustatyta skaidrumo sistema, kuria siekiama užtikrinti ir apsaugoti jungimo procese dalyvaujančių bendrovių, jų akcininkų, darbuotojų ir kreditorių interesus. Pagal šią sistemą jungiamų įmonių valdymo organai raštu parengia jungimo projektą (5 straipsnis), kuris turi būti skelbiamas kiekvienos valstybės narės teisės aktuose nustatytais būdais (6 straipsnis). Jungimui būtinas kiekvienos iš jungiamų bendrovių bent jau visuotinio susirinkimo pritarimas (7 straipsnis). Kad akcininkai galėtų pareikšti pritarimą jungimui, ne vėliau kaip prieš vieną mėnesį iki nustatytos visuotinio susirinkimo, kuriame bus svarstomas jungimo sąlygų projektas, datos jie turi teisę susipažinti su, be kita ko, jungimo sąlygų projektu, metinėmis finansinėmis ataskaitomis ir metiniais pranešimais (11 straipsnis). Direktyva 2011/35 valstybės narės įpareigojamos numatyti tinkamą jungiamų bendrovių kreditorių, kurių reikalavimai yra ankstesni nei paskelbtas jungimo sąlygų projektas ir iki tokio paskelbimo nesibaigė kreditorių reikalavimų teisė, interesų apsaugą (13 straipsnis). Perkėlus pastarąjį straipsnį į Portugalijos teisę, Komercinių įmonių kodekso 101-A straipsnyje šiai kreditorių kategorijai leidžiama, esant tam tikroms sąlygoms, prieštarauti jungimui per mėnesį po jungimo projekto paskelbimo.